

La câte ori în septemana: Joi-a și
Vineri-a; Era candu va pretinde im-
punită materieloru, va eși de trei sêu
de patru ori în septemana.

Titulu de prenumerațiune.

pentru Austria:
în întregu ..... 8 fl. v. a.
jumătate de anu ..... 4 fl. v. a.
trairiu ..... 2 fl. v. a.
pentru Romania și străinătate:
în întregu ..... 12 fl. v. a.
jumătate de anu ..... 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores-
pondintii nostri, si de a dreptulu la Re-
dactiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresă si corespondintiele, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea sêu
speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor
primi, era cele anonime nu se vor publică

Pentru anuonice si alte comunicatiuni de
interesu privatu — se raspunde câte 7 cr.
de linia; repetirile se facu cu pretiu sca-
ditu. Pretiule timbrului câte 50 cr. pen-
tru una data se antecipa.

Principele Carolu, crîs'a și natur'a ei.

Descoperiri din sfer'a politiceii mai nalte,
și orientare romanilor de din coci și din colu.)

Pesta, in 18 Iuniu n.

Eventualitatea retragerii domnito-
rii Carolu din Romania de la tronul,
discute seriosu in press'a Europei,
ca să se splice cum se cade. — Nu
pe indoiela, că ea stă în legatura cu
tota cea mare ce tocmai se croiesce,
de carei prime inceputu s'au facutu
în Berlinu, la intelnirea celor
Imperati, oi — în Petropole, atunci
dî Thiers s'a infacisiatu acolo,
d'au ingagiă pre Imperatulu Ales-
andru alu II-lea, intru interesulu păcii
d'au Francei!

Noi avem descoperiri private din
Paris, Roma și Berlinu, cari în
privintia stau într'o asemenare fra-
te și o armonia aprôpe pau' la coinci-
dență, măcar că domni corespondinti
noștri, pre cătu scimu noi, nu stau
într'o coatingere, ci — fie-care ju-
și deduce numai din aparitiuni, și
multu inca din unele ecivocități ale
lor barbati de statu. Tote descoperi-
corespondu de altmintre si studia-
si observatiuniloru nōstre, si — to-
tă ne indreptatiescu, ale luă de
pentru d'a vorbi despre ele — si cu
statulu publicu alu nostru, pe carele
priescu essentialmente.

Principele Carolu a venitu la tro-
nulu cu intentiuni sublimate.
Curasa privata si spiritulu seu neco-
nu, erau straine nemoralei si fariseis-
tai politiceii si diplomaticeii.

Elu a venitu cu firmulu propusu,
să faca Romania, o Romania „romana
redita,” și acest'a — „prin profitarea
tote imprejurările, cu ajutorulu mai
oslu alu poteriloru mari, alu lui Na-
poleon — de se va poté, de nu — alu lui
Alessandru si Wilhelmu, resp. alu lui Bis-
mark si Gortiacov. Acest'a scimu din
apriele sale cuvinte, ce ni le-a rostitu
septemvre 1868 — de si intr'alta
ma, dar in acestu intielesu.

Despre intrigele cele diavolesci și in-
tentele cele poterice ale diplomaticeii, elu
mai — dupa ce s'a asediatu in Bucure-
șu inceputu a avé idea, cunoscendu-le
cu le sentiă stringendu-lu amar. La
pucinu de cătu unu anu de dile dupa
ce sa pe tron — elu, celu incantatu
spiritulu francesu si alu romanismu-
peste totu, de o data s'a aflatu in
ciulu, sêu — mai bine dicendu, in la-
lu lui Bismark! — Inca de la 1867
era pusa si Austria-Ungariei; dua-
nulu intocmai asia a fostu efeptulu in-
gloru dlui Bismark, casi Sadova! Ca-
rofa de la Sedanu incoronă opulu;
tita Austria-Ungariei deveni — casi
Romaniei — expresiunea combinatiu-
oru interne, secrete a dlui Bismark.
Acidentitatea de principia la guver-
nu din Buda-Pesta si la celu din Bu-
cureșu; de aci cinismulu si impilarea
poporulu, ruinarea morale si materiale
ici si colu. — Nemic'a sub sôre mai
veratu, mai sicuru, mai positivu, —
astadi mai evidente, mai chiaru, de
acest'a! Ai caroru ochi, orbiti de in-
sêulu propriu alu momentulu, de
ocupatiunea loru personale, astadi
vedu inca acest'a, mane vor ved-o
er senti-o amar.

Astfelu Carolu a devenitu in con-
dicere cu — inim'a sa, cu cugetulu
moralu și cu tier'a, — si intocmai
statu Regimulu Austriei, am poté dice

Domnitoriulu Austriei, a devenitu in con-
tradicere cu — sine, cu principiale, ten-
dintiele, enunciatuniile și chiar ingagia-
mentele sale de mai nainte, cu tote refe-
rintiele factice ale monarchieii, cu inesai
idei'a Austriei! și astfelu guvernulu
magiaru, unu guvern pre care lumea 'lu
credea compusu din cei mai buni pa-
trioti, si standu sub influintia directa a ce-
lui mai desinteresatu; mai sublimu pa-
triotu, Franciscu Deak, — a devenitu
sistematecaminte ruinatoriu, ruinatoriu si
materialu și moralu alu tieriei, si aprigu
compromitatoriu și espunatoriu alu na-
tionei magiare!!

Andrássy și Deak și Tisza, — de ase-
menea — cei ce in Viena consiliadia pre
Imperatulu Franciscu Josifu si pre Dina-
stia, — si totu asiă domnii Costa-Foru
si Lascaru Catargiu si Boerescu — poté
sê nu fie semtătu și priceputu acest'a, si
sê nu fia potutu colimă că — unde are
sê duca acest'a: dar principele Gortia-
cov, din observatoriulu sêu celu sicuru,
prin mîile de aginti exploratori ai sei
ne-adormiti și pre susceptibili, — nu se
poté sê nu fia descoperitu tote, de la efepte
si prin căi si instrumente, si pana susu
la fabrica si la fantana!

Retiau' lui Bismark — ajungea a
fi numai presupusa, pentru d'a se face
combinatiuniile necesari de precautiune;
er o data ea — prin simptome, ma chiar
prin aparitiuni factice, (ca si cele mai
susu citate), — aflata si constatata, inte
mesurele necesari pentru paralisarea si
chiar rumperea ei trebuiau luate si puse
in lucrare!

Eca-Vi chei'a, deslegarea arcanulu
situatiunei de astadi. De aci veti poté
splică — tote: crisele nōstre finantiari
in Austro-Ungaria, — cari in fine totu
se reducu la Rothschild, celu-ce chiar
asia 'si-are pre agentii sei de susu pana
diosu, pre la tote curtile si prin tote
peturele societatii, casi Bismark si Gor-
ciakov, chiar asia 'si are interesele sale
d'a explotă poporale, inca si pre prin-
cipi si domnitori, casi veri-care despotu
potericu, si carele deci vediendu, că se
prepara, dōra chiar se apropia crîs'a po-
liticea cea mare, iute si-a trasu millionele
cu cascigulu coticariei sale din cale, din
periclu, sacrificandu ruinei pre coticarii
cei mai mici si mai prosti, intocmai pre-
cum facu si diplomatii in asemenea casuri;
caci — una morala au ei astadi, unu Ddiu
cu coticarii! — de aci mai departe se va
splică: indispuetiunea Imperatulu Ales-
sandru in Viena, unde densulu soia bine
că este într'o tier'a ingagiata in contra
sa si a intereselor sale — des' dōra fara
scirea bunulu Monarchu, dupa cum de si-
curo foru scirea sa se facu tote ticalosiele
si nebuniile dloru, prin cari se vatemă
de mōrte, se demoralisēdia si ruina si in-
straina poporale! — de asemenea — in
cātu pentru Carolu din Romania, de aci
se splica leganarea tronulu seu, perderea
basei sale morale, izolarea sa totale in
acea tier'a! — de aci mai incolo: alian-
tia despre carea astadi atātu de positivu
se vorbeace, ce in acelu momentu candu
Imperatulu Alessandru in Viena se 'mbraci-
cisiă cu Franciscu Josifu — intesē se fie
inprovisatu intre Prusso-Germania si
Italia, — si care numai ca unu „paroli”
in contra incercărilor si posibilorlu
reusări ale planurilor russe se poté es-
plică! — in fine chiar crîs'a de la 24
maiu in Versalia, delaturarea dlui Thiers,
ca autore si faptoarele celu mai pericu-
losu alu coalitiunei secrete pentru infre-
narea ambitiunei prusso-germane, —

chiar si acea apucatura miserabile a Mo-
narchistiloru corupti si corruptibili din
Francia, cu tota securitatea poté fi atri-
buita intrigei din Berlinu, pentru incur-
carea planurilor, acum patente, in con-
tra retielei sale, intinse de la Berlinu,
prin Praga, Viena, Buda-Pesta, Bucu-
reșu, pan' la Constantinopole si Athena!

In resumatu dicendu: dupa-ce, dlu
Thiers a atrau intrēga atentiunea curtii
si politiceii de Petropole asupra consecin-
tielor naturalu ale prepotintiei prusse,
dupa victoriele si jafurile din Francia,
dupa devaluarea nimbului de potere si
influintia francesă, si — dupa-ce atentiunea
Russiei constatata formalmente adevēru
acelor consecințe, periculu ascunsu
in ele — pentru sine si pentru planurile si
scopurile sale si pentru Europa intrēga, er
mai de aprôpe pentru Austro-Ungaria si
Romania si Slavii din Oriente, — firesce
că nu remanea unu minutu de esitatu, ci
trebuă sê de man'a spre impedecarea
reulu.

(Si acum, dupa cum in nrulu pre-
cedinte alu Albinei ii aretaramu pre
domni magiari „trasi-impinsi” de intri-
gandii rafinati cei din Viena si de egoistii
cei miserabili de a casa, — in tocmai ii
vedemu trasi-impinsi de cei din Berlinu
si din Petropole! —)

Alianti'a morale intre dlu Thiers si
Russia, pentru unu scopu atātu de mare
si generalu, ne-aperatu avea trebuintia
de intărire si popularizare, prin atra-
gerea si ingagiarea directa si indirecta,
mai antaiu a tierelor si poporalaru
amagite si abusatate de Prusso-Germania
— insele in contra-si. De aci resufărele
prin diferite foi; de aci inspiratiunile in
Viena si Buda-Pesta si Bucurescu; de aci
solicitudinea muscalului in Belgradu si
Cetine; de aci — incercările de capaci-
tate sêu de ingagiare — a Imperatulu
Alessandru facia de Imperatulu Franciscu
Josifu in Viena, tocmai in cestiunea Ori-
entulu, a mregei prusse, intinse spre
Oriente; de aci neliniscirea spiritelor —
mai antaiu in sferale de susu, er apoi si
in cele de medilocu si de diosu; de aci
ne'ncrederea si nesecuranti'a si temerea
comuna!

Si Prusso-Germaniei nu-i va remané,
de cătu — sêu a-si retrage si respective
mască mai bine planurile, sêu că anii vi-
tori au sê fie martori celu mai infrico-
siatu conflictu, de care este capabile Eu-
ropa betrana!

Retragerea intrigei dlui Bismark
din Oriente — intre primele consecințe
cauta sê aiba — retragerea lui Carolu
din Romania, — caderea dualismulu in
Austro-Ungaria, — resufărea unu pi-
cutiu a poporalaru orientali, calcătē la
pamentu si despoiate pana la camasia;
— paralelu redicarea Francei mereu la
autoritatea si rangulu ei de mai nainte
in Europa si in Lume. —

Unu cuventu noi nu vorbiramu de-
libertatea civile-politicea; pentru că —
dupa noi, nu de acest'a se lucră. Acest'a
astadi, sub asia numitele constitutiuni, in
manele omenilor demoralisati, nu este de
cātu, o mare mintiuna, o criminalitate pa-
calire a bietelor popōra, si — nici nu acest'a,
nu acestu lucru falsu si scumpu este aceea,
dupa ce insatosiēdia popōrale, — ci noi
vorbiramu de libertatea d'a resufă moral-
mente si materialmente, libertatea d'a se
sentī si sustienē si cultivă popōrale, dupa
firea loru, cevasi mai usioru, de cătu astadi,
candu loru tocmai acest'a li se iē in nume-
de reu, li se iē de lipsa de patriotismu,
de criminalitate! —

Acest'a e natur'a, acest'a stadiulu
crisei; acest'a — situatiunea; apoi strin-
ga-si manele cătu vor vrē imbracisē-
die-se si pupe-se — cei trei imperati —
cātu li va place! —

Pesta, in 18 Iuniu n. 1873.

Cu resolutiunea imperatēscă din 9 Iuniu a.
o. comisariulu plenipotentu de pana acum
in atacerile bisericiei ortodosse serbesoi de Carlo-
vetiu, baronulu Majthényi László, la a sa pro-
pria rogare se deslęga de acestu oficiu, pre
langu pre nalta recunoscentia a activitatei des-
voltate in acosta calitate; totu de una data dlu
Sigmund Huser, consiliariulu de curte si vice-
presiedinte de locotenintia in pensiu, este nu-
mitu de „comisariulu regiu pentru întregu terito-
riulu Metropolei serbesoi,” cu misiunea espre-
sa: „d'a efeptu dreptulu de suprema inspecti-
une, ce dupa lege si ordinatiu ni compete MSale
in afacerile bisericesci, scolari si fundatiunali.”

Asia-dara dupa acosta pre nalta resolu-
tiune, acum se scia că comisariulu regiu in sfer'a
sa de activitate este unu adevēratu „alter
ego” alu MSale si prin urmare suprema au-
toritate dispunatoriă in causele bisericesci, sco-
lari si fundatiunali ale metropolei serbe. Nu-
mai cătu — dorere! că domni ministri, cari
decretara si contrasemnara acosta mesura, asiă
se vede, că nici ideia pu au despre abuzulu si
degradarea ce se face astfelu supremulu dreptu
de supra-inspectiune!;

Dlu Kerkápolyi, despre carele se sioptiă
că — n'are bietulu nici sê platēca lefele func-
tionariloru de statu pe iuliu, — dupa cum pub-
lica foile i-a succesu a gasi bani, desi nu nu-
mai pre acumpi, oi — prin ajutorulu unu con-
trariu de mōrte naturalu alu tieriei nōstre si alu
natiunei magiare desolinitu.

Prin valorōs'a pãrtinire a principelui
Bismark și a lui Delbrück institutulu „See-
handlung” din Berlinu s'a invoitu a escomptă
sêu a antecipă întreprinditoriloru imprumutu-
lui ungurescu de 45 millione o suma de diece
milliōne taleri, sêu 15 milliōne florini v. a. Si
asiă — domni stepanitori er potu resufă unu
picutiū! Unele foi vrēu a sei, că acesti bani
vor costă tieriei 9½ procente, si că — pentru
o suta s'a cascigatu numai câte 60 fl! —

Legea naturei vatemate — inca într'o
parte vine a se resbună. Stang'a centrale, opo-
sitiunea magiara cea mincinosă, cea fariseesca,
a lui Tisza și Gicsy a ajunsu a se sparge și
blamă in faci'a lumei.

Dupa-ce căti-va membri ai ei, omeni mai
de omenia, observara că conducatori ei, proprie
nu sunt de cătu nisece amici ai guvernulu —
in fapta, er de tiēra si poporu se ingrisescu
numai cu frase gōle, 'si propusera a incerōa o
insocire cu membri mai solidi si mai activi ai
stangei estreme si a fundă unu organu nou, ade-
veratu opositionalu.

In fruntea acestor'a se redicara Mossdry
si Csobolszky, ambii barbati de cointia si fir-
mitate opositionale. Er din stang'a estrema —
Simonyi Ernő, prim'a capacitate, inca se ingagiă.

Dar abiă clubulu stangei centrale intie-
lese despre acestu planu, candu si trase caus'a
in discusiune si pronuciă că, o insocire cu
membri din alta partia — nu se poté toleră.

Acum in „Magy. Ujszög” de astadi, Mo-
csdry ésa pe facia si spune verde opositionei
lui Tisza și Gicsy că — este falsa, numai pro
forma numai pentru d'a amagi pre poporu!

Noi — de multu dicem totu acest'a. —

Audim, — dar n'am oștitu, că amabil'a
nōstra sora de aici, a publicatu de curendu,
cumca unii dintre cei distinsi romani ortodossi
de aici din Buda-Pesta, in urm'a sciriloru alar-
matōrie despre morbulu Eselentiei Sale, Me-
tropolitulu Siagana, septemana's trecut'a s'ar ē

atrunitu si deliberatu asupra celor ce ar fi se
urme in casu de vacantia.

Nu cunoștemu testulu faimei si de aceea
nici nu reflectăm cătu de puoinu la cuprinsulu
si directiunea ei, ci curatu numai pentru fe-
rirea publicului de ori-ce amagire, i aducemu
la cunoștința, cumca adunarea ce — intr'a-
deveru in urm'a scriilor triste din Sibiu s'a
țienutu, n'a avutu altu scopu, nici rezultat,
de cătu a constată procedur'a prescria de lege,
adeca de statutulu organicu in atare casu
si necesitatea de a se urm'a aceea cu cea mai
deplina rigore si acuratăta, pentru d'a fi scu-
tita de veri-ce exceptiune, din veri-ce parte.

Despre acest'a s'a insciintiatu cu tota ple-
caciunea celu mai betranu episcopu, ca lega-
lulu presiedinte alu consistoriului Metropolitanu
— sede vacante, si — responsulu consentitoriu
a si sositu. Cine dorosce, pōte sē-lu veda la
noi. — Atāt'a si — nemicu mai multu.

Noi — n'am publicatu despre acēsta adu-
nare — nemic'a, căci despre atari consultatiuni
private ocașionali, nu ne-am indatenatu a scrie,
decātu numai provocati espresu. Dēca domni
mai sus numiti ar fi aflatu cu cale a informā
publiculu despre ingrigirea si svatulu lor, de
sicuru că ei ar fi dispusu publicarea genuina,
asia precum o feceramu noi mai susu.

Din strainatate scirea cea mai interesante
este din Berlinu, despre conflictulu ce luni'a
treouta se escā in Camer'a Prussiei între prin-
cipele Bismark si — chiar maioritatē adunā-
rei. Regimulu a propusu o lege de presa, re-
stringetōria de libertate, binisioru reactionaris;
dar — mai nainte deputatulu Windhorst a sub-
sternutu unu proiectu mai liberalu, mai conve-
nitoriu maioritatē. Acum s'a pusu guvernulu
si cu Bismark, sē induplece pre Camera că sē
iēe in desbatere proiectulu regimulu dar in-
tempinā o opozitiune, la carea nu se asteptā si
care 'lu-scōse din cumpetu!

I se fecera dlui Bismark si celeora lalti mi-
nistri imputatiuni, — pre cum se facu astadi
pretotindēniā guvernialorū, că — nu se ingri-
gescu de poporu, de legi pentru poporu, ci nu-
mai de atari, cari apesa poporulu. La acestea
Bismark ca unu leu vulneratu se sculā si arun-
cā in lupta! Elu cu furia respinsa inovati-
rea si pretinā, că tōte legile guvernului sunt
pentru poporu, pre cum si elu, si insusi Impe-
ratulu este din poporu si pentru poporu; —
protestā contra incercārii d'a separā pre gu-
vernulu de poporu!

Vorbe frumōse, dar faptele positive li
desmintiau; deci nici nu fecera efeptu. Camer'a
decise, a desbate proiectulu lui Windhorst, si
numai dēca acēsta prin maioritate s'ar respinge
atunci a luā nainte pe alu guvernului. —

In Francia dd. monarchisti de lu potere
meru contiuna a-si reabunā asupra republi-
canilor. Astadi face nespusa sensatiune că
adunarea natiunale din Versalia oterl a dā in
judecata martiale pre deputatulu Lionului, Rane
fost prefepu la Tours, pentru participarea sa
la rebeliunea Comunei, măcar că pana aci ni-
meniu n'a venitu a minte a-se apucā de unu
omu, conosoutu de patriotu escelinte; — in-
sa fiindu densulu republicanu mare, si ca prefepu
nesuferindu incercāri de turburare ale roia-
listiloru, acestia astadi vor a-si reabunā, adeca
a-lu condēnā „in contumaciā”; căci elu —
la stāruinti'a amiciloru sei s'a feritu din calea
turbatiloru, si petrece in Anglia.

De asemenea se scrie că — pre renumi-
tulu Rochefort, condēnātu pentru participa-
rea la comuna, dar — crutiatu din umanitate
pentru morbulu greu, de care suferē, domni
monarchisti fora multe vor sē-lu transporte peste
mare, pe care-va insula nesanatōsa! —

Din Bucuresci se depesediā, că principele
Carol, inoccitu de ministrulu de esterne, Boe-
rescu si de alu finantiiloru, Mavrogheni, a ple-
catu pentru Viena, unde se asteptā pre luni'a
v'itōria. Intr'aceea foile guvernamentali incepu
a desminti faimele despre abdicarea de tronu.
In acēsta privintia noi avisām la articulu no-
stru de fōndu din nrulu presinte.

Diet'a Ungariei

In siediint'a Casei representative din 18
iuniu, țienuta sub presidiulu ordenariu, dupa
cele formali si presentarea de multe petitiuni,
— deputatulu Tarnoczy, fiindu că la o interpe-
latiune a sa min. finantiiloru aprōpe de unu
anu nu vrē sē raspunda, propune unu concludu
constringetoriu.

Dr. Militiciu interpelēdia pre ministrulu
presiedinte in privintia a 80 de crestini bos-
niaci, refugiti din cōci de persecutiunile tur-
cesci. — Se va comunicā interpelatulu Mi-
nistru.

Dupa acest'a primindu-se in a trei'a cetire
proiectele de legi, votate luni, presiedintele la
cererea guvernului anuncia țienerea unei sie-
dintie private.

In acēsta siediintia privatā, la stāruinti'a
ministrului, spriginita de Dedk, se intielegu
domni, a nu intrā inea astadi in desbaterea bu-
getului, ci mane-di, pentru ca partitele opozi-
tionali, cari decisesera a se opune intrārei in
pertraterea bugetului — pana la sesiunea de
tōmna, — sē aibe timpu a apretiu motivele
guvernului pentru votarea bugetului in data.

Motivele guvernului sunt, ca prin vota-
rea bugetului, guvernulu in faci'a bancariloru
din Europa sē cāscige creditu, ca sē pōta luā
imprumutulu necesariu; mai de parte, ca nu
cumva pan' la tōmna, ingreundu-se situatiu-
nea, desbaterea bugetului sē devina mai grea!
Astfelu deci — siediint'a casei s'a re-
dicatu. —

In siediint'a de joi in 19 iuniu, dupa cele
formali, Dr. Militiciu indrēpta trei interpela-
tioni catra min. de cultu si instructiune, tōte
in privintia abuziloru si violintielorū comise
de comisariulu regiu b. Majthényi, anume fa-
cia de gimnasiulu si de comun'a bisericeasca din
Neoplanta. —

Zsedényi interpelēdia pre min. de co-
merciu in caus'a unei comune din Scepusiu,
care s'a ascuratu contra focului la Banc'a
magiara de ascuratiuni reciproce din Pesta,
acest'a inea nu vrē sē platōsca daun'a causata
prin focu, din caus'a că — n'are bani. — In-
terpelatiunile se vor comunicā ministriloru. —

Totu in acēsta siediint'a s'au verificatu
definitivmintē — deputatulu Hatiegului, c. Lo-
nyay Béla si alu unui cerou din Naseudu
Joachimu Muresianu.

Se trece apoi la ordinea dilei, propunendu
si recomandandu referintele Szél Kálmán preli-
minariulu bugetulu pe anulu 1874.

Madarász Jos. din stang'a extrema, espun-
endu că acestu de faci'a guvernulu, prin pactulu
incheiatu la 1867 ruinēdia țier'a, assevrita Au-
striei, face propunerea de a se danegā acestui
guvernulu votarea bugetului.

Horn din stang'a centrale face o critica
agora guvernului si bugetului, primesece inea
luarea in consideratiune, căci — des' țiera su-
fere si nu este libera de totu, totu nu pōte fora
bugetu. —

Irányi face reflexiuni grele contra proce-
durei la bugetu si se alatura catra propunerea
lui Madarász. —

Asemenea si Csanddy.
Ministrulu de finantie Kerkápoly aporā
intr'o oventura lunga — guvernulu si politi-
c'a aceluia si bugetulu de faci'a.

Tisza K. polemisedia ageru cu ministru,
dar primesece bugetulu de basa a desbaterei spe-
ciale, reconoscendu necesitatea.

In fine mai vorbesce Csiky contra buge-
tulu si ou atāt'a siediint'a se incheia. —

Siediint'a de ieri, vineri in 20 iuniu, a
fostu un'a dintre cele desclinitu interesante,
care merita a fi descria mai pe largo, dar —
alta data —

Istorii scandalōse despre unii din cleru.

Ni s'a imputatu fōrte desu, că — criticām
fora crutiare portarea pretilorū nostri, — desi
nimen'a cutesatu a afirmā, că o facem din cu-
getu reu si — fora temei. Noi am vrutu binele
— si alu bisericeii si specialu alu clerului; am
vrutu sē facem sē pricēpa cei slabi la morala,
că sunt controlati, si sē se contenēca de la rele,
pentru ca astfoliu vēdi'a clerului sē se innaltie,
autoritatea bisericeii sē sporēca.

Acest'a a fostu intentiunea nōstra. Dar
ce ajuta! In daru dai căte o data peste nasu
copilulu desmatiatu, căci elu in locu sē se in-
drepte, tocmai te respinge si injura. Asiā am
amblatu noi cu cei slabi ai nostri din cleru. Ne-
au bucinatu in lume că — li suntemu dusimani,
dusimani ai clerului, că-lu urimu pre acest'a si
vremu sē-lu despoiamu de vēdia si influintia.
Adeca tocmai contrariulu! Si acest'a veniā
tocmai bine contrariilorū nostri de mōrte si ce-
loru căti-va mai mari bisericiani, ce traescu si
se absurde — prin abusu!

Deci am aflatu cu cale, a mai slabi cu
descoperirea si atacarea peccatorulu clerului;
am pusu la o parte dieci de reporturi despre
d'astea, ēr despre unele am luatu numai cu pu-
cine cuvinte notitia. Si acuma domni cei des-
matiatu din cleru vor fi socotitu că — tōte sunt
bune si frumōse. Insa — ce sē vedi! Acuma
foile straine vinu a bate tōc'a si a vesti, — dar in
altu tonu de cătu noi, foradelegile si scandalele
acelorū domni preoti! Acuma blamagiulu ole-
rului si alu bisericeii nu mai remane a casa la
noi, ci elu se espune de parada lumei straine
celei mari!

Ēca cāscigulu, sporirea vēdiei si autori-
tatei clerului nostru prin crutiarea nōstra!

Nu amintim mai altele casuri, ci numai
cele dōne mai prōspete din „Alföld” organulu
contrariilorū nostri Aradani, cari casuri dejā
cercula prin mai tōte foile magiare si nemtesci
si ne incarea de rusine.

Unulu este despre „présanti'a sa” — cum
'lu-intitulēdia, preotulu romanu gr. or. celu te-
neru din Subotelu langa Aradu, despre carele
se spune că — dupa-oc n'a fostu in stare sē
amagēca si pangarēca pre o femeia tenera,
apoi din resbunare a facutu de aceea ou tob'a
s'a petrecutu prin satu si s'a publicatu de per-
sōna stricata si peotōsa, cărēi fie-cine este in-
dreptātitu a-i scupā in facta; la urma nain-
tea bisericeii s'a legatu de unu arbure si s'a ba-
tutu cu biciulu!

Altulu e despre preotulu romanu gr. cat.
Bisoroa, din Zimōru, totu in cottulu Aradului,
oarele — pentru că n'a reesitu a alege pe pro-
tegiatulu seu de notariu, din resbunare s'a im-
betatu si s'a batutu, si a fostu batutu bine in
birtu, de unde apoi repediendu-se a casa, s'a
inarmatu cu unu pistolu si a retornatu la birtu,
unde inea a fostu desarmatu si aruncatu afara,
dupa ce a mai impārtitu si elu la palme!

Ei, cum vi placu istoriele? — Adaugem
că la celu d'antaiu casu se spune, cumca din
partea ordinariatulu in data a urmatu suspen-
siunea voinicosulu preotu; la alu doilea —
dōra va urmā; dar ore rusinea va potē fi
stērsa? — Noi — in starea de apesare de astadi
de nou strigām: astadi mai multu ca ori-
candu alta data clerulu nostru, are sē fie „lumē-
n'a lumei si sarea pamentulu.” —

Baia de Crisiu, (cottulu Zarandu,) in iuniu
1873.

(Ēn sē cercām unu picutiū caus'a ade-
verata a calamitatiloru, a suferintielorū țierei
si popōralorū ei!) Au inceputu si foile domni-
loru magiari a se vaierā, că pe țiera si respec-
tive pe poporu 'lu asteptā dile triste; că spe-
rant'a de o recolta buna — s'a nemicitu, cris'a
si lips'a de bani se semte la tōte clasele; — ba
ce e mai multu, o fōia magiara, „Ellenör” amin-
tesce de crida generala. (Általános pénzbukás.)

Luru curiosu, că foile domnilorū numai
acuma vedu si marturiseacu reulu, ēr pana
acuma totu meru bucinacu că, decandu s'a datu
țier'a pe manele lorū, ea infforesce, si poporulu
peste totu s'a imbogatitu si prosperēdia! . . .

Cumca domnealorū au sciutu că scriu si
bucina neadeveru, nu e indoia; — pentru
ce a facut'o dara, de cătu ca sē amagēca
lumea, mai a nume pe monarchu si poporulu.
Pe cestu din urma — se intielege că erā cu
nepotintia a-lu amagi, căci bietulu, maltratatu
si despoiatu pe fie-care anu, semtiā amaru
că de la 1867 din dia in dia seracesce si
a ajunsu ou deplinatate la sapa de lemn, si
pana la desperare! Domni situatiunei au ve-
diutu si sciutu bine acest'a, dar de aceea nu i-a
drutu capulu, ei si-au pusu tōta trud'a si acti-
vitatea intru a magiarisā, a apasā natiunile ne-
magiare, maioritatea țierei, pana sē li esc sufle-
tulu si sē li trēca poft'a d'a se mai opune! ast-
felu apoi prin innadusirea altor'a, a se sustienē
pe sene la potere, cu ori ce pretiu, fie acel'a
chiar ruinarea totala a țierei!! — Pentru de
a-si ajunge condēnabilulu scopu, au respan-
ditu coruptiunea si nemoralitatea, — au inven-
tatu contributiuni nōue, au urcatu contributi-
unile vechi pana la nesupportabilitate, — au
inundatu țier'a cu legiōne de amploti, de domni-
unelte, si acestorū li-au facutu plāti grase,
— au afundatu țier'a in datorii, si au descre-
ditat'o! si la tōte acestea foile magiare ale
domnilorū, acele foi, cari sub sistem'a lui Bach
strigau in gur'a mare, că poporulu nu mai e
in stare d'a portā saroienele cele grele de pre
acelu tempu, si d'a plati lefele cele mari ale
amplotiloru de atunc', că — prin acelea se
nemicesce chiar fondulu de contributiune, adeca
averea cetatieniloru, (az adōalap megsemisül,)

si se ruinēdia inesai țier'a totalmintē, — au
foi, aceiasi domni, acum candu contributi-
este cu multu mai mare, amplotiatu de tra-
mai multi, si cu lefe multu mai mari, acum
intreoute laudau sistem'a si afirmau mortiu
— țier'a si poporulu prōspere, e fericiut
— stepanirea lorū!! —

Dar astadi candu nu mai potu negā
stare a țierei, si desperarea poporulu, in
acest'a asia dicandu pe fruntea fia-cărui
ou crestiuri afunde, astfelu incepu si foile
giare a se vaierā, că — dieu ne asteptā
triste! — Dar nōa ni e curiosu si acest'a
intrebām: ei bine, ce ve vaierati voi slugu
dinciōse si bine platite a stepaniloru? Mai
vi s'ar siede, sē ve bucurati si sē strigati „Om-
— căci stepanti si-au ajunsu scopulu!! . . .

Foile magiare inea si acuma cu dō
ascundu radeoin'a reului, si trist'a stare a
o atribue numai si numai simplu tempestāte
cerului nefavorabilu! — Nu se pōte
au fostu si tempuri nefavorabile, tempestā
inea au contribuitu la starea miserabila, in-
ne aflām; dar caus'a principala totu estu
tem'a ungurēca si condēnabil'a procedur'
guvernului magiaru actualu. Căci intrebū
ore tempestātile, ore tempulu nefavorabilu
caus'a că ati urcatu contributiunile pana la
supportabili si ati inventatu contributiuni
apesatōrie de poporu pan' la desperare?
tempestātile, ore tempulu nefavorabilu e
de ati inundatu țier'a fora lipsea, cu legiōne
amploti, si le ati croitu plati grase, pre cum
r'a nu e in stare d'a le solvi?! Ore tempestā
ore tempurile rele sunt caus'a că, dupa ordi-
nile domnilorū, contributiunea se arunco dē
gula, in totu anulu, la finea lui mai; ēr con-
buentii se incunosciutiēdia despre sum'a
numai in iuniu, si numai decātu dupa inea
ciutiare platindu competint'a, afōra de con-
batiune mai trage de pe bietulu poporu pe
de intārdiare, si spese de essecutiune, fora
poporulu sē fia provocatu sēu măcar si nu
vediatu acea essecutiune!? — Si ore temp-
tile, sēu timpurile rele sunt caus'a că, in con-
astorufeliu de abuzuri — ori unde si ori că
vei plange, dreptate si mangaiare, — nu afiti
nu afiti, — nu, nu, nu; apoi măcar sē te topi
de dorere si de necasu!!! — Oāci esti in U-
garia domnilorū magiari!! —

Nu domnilorū de la potere, — nu
nu tempestātile, nici timpuri rele — sunt
s'a fundamentale a miseriei, la care am deveni
la care a ajunsu țier'a si poporulu din Un-
Banatu si Transilvania oi — voi, firea vōstra,
tem'a si condēnabil'a, sinic'a si nemor-
procedura a vōstra, a guvernului vōstru, cu
re ne-a batutu Ddieu — si pre noi, dar si
voi!!

Si ce sē dicu de apesarea si persecu-
ce domni de la potere faci'a de natiunile ne-
giare si in specie faci'a de Romani — si-a fa-
t'o de sistem'a?!
Sunt lucruri vechi si tatur ora cunos-
— si cu tōte, domni sunt dibaci in acēsta
vintia si in tōta diu'a sciū sē afle medilōne
modalitāti nōue in contra nōstra! Ei, pre
se vede, nu sunt indestuliti, că dintre si pe
trei milliōne de Romani in ministerele lorū
mi si mfi de posturi, numai bieti 2, di dōi
mani se mai afla aplicati, — nu sunt indē-
liti, că la Curia si la Tabl'a regēca, unde fi-
rēdia aplicati 2 presiedinti, 1 vice-presiedin-
6 presiedinti de sectiune sēu de senatu si
6 judi numai 1 bietu presiedinte de senatu
6 judi se afla dintre romani, — nu sunt in-
stuliti că in Ungaria, Banatu si Transil-
numai bieti 4 romani sunt aplicati de pre-
dinti la tribunalele regesce de I. instantiā,
nu sunt indestuliti că dintre v'ō 20 de ma-
cipia cu maioritate romana, numai inca
trei, amarite de ele, au ramas cu capi de
tionalitate romana, pre ceialalti springindu-
alungandu-i — fora nula si fora urma! —
sunt indestuliti; că, dintre cele multe mfi de
ploiati aplicati la judecatoriile de prin
tate si districte, abiā ici-coliā se afla cătu
bietu romanu, ca de pomēna; — cum dicitu
acestu diavolescu rezultatu domni magiari
sunt indestuliti, ci — asiā se vede, că si de
municipia vor sē eschida totalmintē aplicati
Romaniloru, care intentiune a guvernului
dovedita prin famosulu cerculariu alu minist-
lui de interne, tramisu comitiloru si capit-
loru supremi, care septeman'a trecuta se
blicā ou triumfu prin foile magiare! Prin
circulariu se impune comitiloru supremi,
nici sē nu candidēdie nici sē nu denumēca
municipia altfelu de ofiāli, de cătu numai

ma; pentru că știem pră bine, cumca ori ce combinațiuni și predicări, până nu s'a formatu deplinu graunțele în spice, nu se potu consideră de sicure și nu potu fi decât ori spre speranța, ori spre înspăimantare — eventual-minte ne'ntemeiata. Acést'a este caus'a că, n'am luat notitia nici de reporturile formali ce ni s'au tramișu de prin unele locuri speciali. Si — nu ne căimă că am tacutu, căci astadi, după ce stadiulu graneloru și datele positive despre aeel'a de jărta formarea unei opinii, s'eu judecări destulu de întemeiate despre recolt'a ce ni stă la usă. — astadi ar trebui să revocăm și să coregem mai tôte, câte am fi fost în stare a dice mai înainte.

Înșuși ministeriulu ungurescu de comerț și agricultură, a începutu a publică date positive de prin tôte comitatele, despre tôte speciile de grane, și noi astadi — așa credem, că nu potemu face mai bine, de câtu a urmări și a notă și noi pre scurtu acele date, apoi din acelea și din ale nōstre directe speciale în fața și sub control'a publiculu nostru — a deduce și a constată adevēru.

Cele mai nōve reporturi, publicate de guvern sunt următoarele și de urmatoriulu cuprinsu sumariu:

In comitatulu *Albawj*: grăulu și secar'a — de midilocu; rugina peste totu, dar spiculu grăulu ni este atacatu. Ordiulu, ovesulu și fenatiile — bune; cucurudiulu cam slabu. —

In comit. *Aradu*: grăulu de midilocu, secar'a de totu slabu; și grăulu și secar'a atacate de rugina; ordiulu, ovesulu, fenatiile cucurudiulu — bune! viniile slabe, unele și mai bune. —

In comit. *Bacia-Bodrogu*: grăulu în unele țiențari de midilocu, în cele mai multe — slabu; secar'a peste totu slabu; rugin'a a stricatu și grăulu și secar'a; ordiulu și ovesulu — cam de midilocu; fenatiile bune, viniile slabu. —

In comit. *Bihari*: grăulu — dintre 10, cercuri, în 5 bunu, în 4 de medilocu, într'unulu slabu; secar'a atacata și stricata și de frigu și de rugina; ordiulu, ovesulu, fenulu și cucurudiulu — de medilocu; viniile stricate. —

In comit. *Borsodu*: grăulu și secar'a parte mai mare atacate și stricate de rugina; ordiulu și ovesulu promitu recolta de medilocu; cucurudiulu și fenulu bunisioru: viniile de medilocu. —

In comit. *Cianadu*: secar'a de totu stricata; grăulu de medilocu, semenaturele de primavēra bune; cucurudiulu de medilocu-rele. —

In comit. *Strigoni*: Si grăulu și secar'a mai de totu stricate de rugina; semenaturele de primavēra bunisioru; viniile bune. —

In comit. *Unodori*: grăulu de medilocu; secar'a stricata de rugina, cu spicele mai seci; ordiulu, ovesulu, poposiolu și sfeclele — îndestulătorie; fenulu bunu; pomele și viniile stricate mai de totu! —

In scaunulu *Cohalmului*: tôte de medilocu; rugin'a n'a stricatu; și viniile bunisioru. —

In comit. *Comoromu*; rugin'a a stricatu mai de totu și grăulu și secar'a; — ordiulu și ovesulu bune; fenulu a patimitu; viniile și pomele de totu stricate! —

In *Crasna*: grăulu și secar'a în prejuralu Semeleului de totu rele și stricate de rugina; dar prin alte țiențari bunisioru; fenulu și semenaturele de primavēra — de medilocu. —

In districtulu *Jasigiei și Cumaniei*: grăulu și secar'a au suferitu de rugina; secar'a stricandu-se mai de totu: ordiulu, ovesulu, cucurudiulu și fenulu de medilocu; viniile slabe.

Comit. *Neogradu*: rugin'a a stricatu — secar'a de totu, grăulu parte mai mare; ordiulu și ovesulu bune; viniile de medilocu; fenulu nimioitu; cucurudiulu bunisioru. —

In comit. *Posionu*: si grăulu și secar'a de medilocu; rugin'a se areta, dar a și faeutu mare dauna; cele de primavēra și fenulu și viniile — bunisioru de medilocu. —

In comit. *Siopronului* grăulu și secar'a au patimitu de frigu și rugina, deci sunt foarte slabe; cucurudiulu slabu, ordiulu și ovesulu de medilocu, asemenea și fenulu; dar viniile de totu stricate! —

In comit. *Sabolciu*: grăulu și secar'a stricate de rugina; ordiulu, ovesulu, fenulu și cucurudiulu — de medilocu; viniile rele. —

In comit. *Tolna*: grăulu de medilocu; se-

car'a și cucurudiulu mai de nemio'a; ordiulu, ovesulu, viniile și fenatiile — bune. —

In comit. *Castriferou*: grăulu foarte slabu; secar'a încă slabu, totuși pre unele locuri de medilocu; cele lalte semenaturi de medilocu; dar viniile slabe. —

In comit. *Zala*: grăulu și secar'a — au suferitu foarte de rugina; ordiulu și ovesulu bune; cucurudiulu, fenulu, sfeclele și viniile de medilocu. —

In comit. *Zemplinu* grăulu și secar'a de medilocu; rugin'a a stricatu numai în secaru; ordiulu și ovesulu de medilocu; cucurudiulu de totu slabu; fenulu destulu. —

In *Confiniulu militaru banaticu*: grăulu și secar'a stricate prin rugina și foarte slabe; ordiulu, ovesulu cucurudiulu și fenulu de medilocu; viniile bunisioru. —

Din aceste 21 reporturi ce luarămu din diferite părți ale țierei, este îndeveratu că — peste totu luandu, ni stă înainte o recolta de grău — de medilocu, mai multu slabu, de secar'a — mai peste totu rea, de ordiu și ovesu — buna de medilocu, de cucurudiulu slabu de medilocu așa și de fenulu și de vinu.

Despre rapitiu, carea tocmai este sub secar'a și căsă, și ale nōstre și ale guvernului reporturi ni și spunu că, în Banatu'e slabu dar prin părțile Ungariei proprie — este unele locuri foarte frumoșe; — n'a're înșuși pretiu, căci — nu se caută! —

Fenulu ar fi fost multu și foarte bunu, dar au datu ploile peste elu și l'au înnecatu și stricatu tocmai candu se cosia. — Viniile și cucurudiulu pre unele părți sunt foarte frumoșe, pre altele de medilocu, și pre altele de totu ruinate de frigu și de pētra; totu așa și pomele. —

Vom urmări cu atentiune reporturile oficiale și mai departe. —

Știm că economii noștri, cetindu despre starea graneloru în patri'a nōstră, nu vor potă a nu se interesă ca să auda ceva pozitivu și despre starea lor în strainatate. Deci — ca si alta data și acuma nu vomu lipsi a dă informațiuni și în acōsta privința.

Pentru acuma citim că — în *Romania*, după reporturile ce corpulu comerciantiloru din *Galati* a primitu de prin mai tôte județielu, grănele mai pretotudeniu sunt bune și promitu o recolta peste totu buna, ba în mare parte escelente. Ploi au fost multe și cu furtune, înșuși pintra ele — timpu frumosu și caldu chiar frigulu din aprilu n'a stricatu multu. Rugin'a s'a aretat și prin părțile Romaniei, dar facendu-se timpu frumosu, ea n'a ajunsu la poterea de a stricā. Numai pomele și viniile, mai vortosu în părțile moldavice, au suferitu stricatiune de frigu și de grindina. Asemenea rapitiu este slabu: —

Din părțile Rusiei, și mai vortosu ale *Poldi*, *Woliniei*, *Besarabiei*, *Crimei*; de asemenea *Galitia*, reporturile despre grane suna foarte favorabilu; din părțile *Warsaviei* înșuși — mai multu reu. — Din alte părți și anume despre *Apsu* alta data. —

Publicatiuni tacsabil.

Concursu.

Pentru implinirea vacantei statiune invetiatorescu din comun'a *Straja*, în fostulu confiniu militar, se deschide prin acōsta concursu pana la 19 iuniu / 1. iuliu, cu următoarele emoluminte:

În bani gata 276 fl. v. a. anualu, și quartiru naturalu cu gradina de legumi;

Invetiatoriulu e îndatoratu a fi și cantoru la sent'a biserice, a participă la îngropatiuni și praznice, totu pre salariulu sus atinsu. Competenții sunt avisati a și tramite recursele prevedinte cu documentele necesarii despre moral'a și despre cualificatiunea loru invetiatorēscu, pana la terminu, (candu va fi și alegerea.) către *Onor. judetiu cercului în Karladorf*. *Straja*, în 26 maiu, 1873.

În contielegere cu Senatulu scolaru localu.

Nicolau Bugaru, ca presiedinte alu senatulu scolaru localu.

3 - 3

Concursu

Pentru ocuparea statiunei invetiatorescu de la școl'a gr. or. confesionala din *Varadia*, protopresbiteratulu *Oravitiei*, comitatulu *temesianu*, se deschide concursu pana l'a finea lune; în iuniu a. o. cal. vechiu.

Emolumintele împreunate cu acestu postu sunt:

1. Salariu anualu de 300 fl. v. a.
2. Quartiru liberu;
3. 8 orgii de lemne, 4 pentru în caldura scolii, și 4 pentru invetiatoriu;
4. $\frac{3}{4}$ jugeru de gradina pentru legumi
5. 2 jugere de pamentu. —

Doritori de a ocupă acestu postu, sunt avisati: recursurile loru prevediute cu documentele prescrie în stat. org. bisericescu, adresate comitatulu parochialu, a le subterne dlu *Protopresbiteru tractualu în Oravitia*. *Varadia*, 26 maiu 1873.

Comitatulu parochialu.
În contielegere cu dlu protopresb.
3-3
Jacobi Popoviciu.

Edictu.

Maria, sool'a lui *Pau Botiocu* din *Greovatiu*, a încaminatu la forulu matrimoniale subscrisu, *procesu divorțialu* asupra barbatulu ei sus numitu. Deci fiindu că numitulu barbatu *Pau Botiocu* absentăda din loculu nașterii sale și din patri'a sa, înca de la anulu 1859, candu s'a ținutu rebelulu în Italia, unde densulu a fostu ca oțasiu, — același prin acōst'a se provōca și îndetorēdia, ca în terminu de 3 luni să se infacisiedie naintea acestui foru matrimoniale, pentru că la din contra și fora elu se vor oterī cele de lege prescrie.

Oravitia, în 28 maiu 1873.
Forulu matrimoniale gr. reser.
3-3
alu protopresb. Oravitiei.

La băile de Borszék

Sesonulu anului presinte 1873 se 'ncepe cu 15 iuniu și țiene pan' la 15 septemvru;

pre acestu timpu este ingrigitu pentru comoditate șpetiloru prin mai bine de 200 chili disponibile la privati, precum și prin confortu și mancaru buna în ospetării, după pretiuri regulate, profitabili; de asemenea prin înfrumășăriile de locuri, esecutate în celu mai nouu timpu, și prin diferite dispușetiuni spre școlulu d'a face câtu se potă de placutu petrece-rea aci.

Apelu de cura din *Borszék* n'an trebuința d'a fi laudate; valōrea loru este vestita prin sute și sute de tractate literarie, de comunicatiuni sciintifice și opuri de specialitate, intru cari este depusa recunoștiința binecuvântōria de către generațiuni întregu de omeni, cari din apropiere și din mare îndepartare veniți, curendu li s'a adusu cea mai nōva și mai frumoșă recunoștiința a vechiei loru glorie — prin nou'a analiză chimica, ce estu timpu a fa-ctu'o autoritate europēna de chemie, renumitulu invetiatu alu patriei nōstre, profess. de Univ. *C. Than*, precum și de marele publicu la expositiunea universală din Viena, prin monarhii visitatori, prin înalt'a Casa regală domnitōria și prin opiniunea publică.

Pe langa aste și atâtea autorități positive,

este de prisosu ori ce accentuare aci efeptele acestoru ape; îndrumandu publiculu ce ar dori o informațiune largu la opulu mai nou alu doctorulu *C. Csak*, aparatu în limbele: magiara, germană, franceza, engleza și romana, sub titlulu: *szekulu din punctu de vedere medicinalu economiei nationale*, (Pesta, piat'a Serru nr. 5.) — numai ca de orientare avemī aminti, cumca cele cinci fontani de cură bēutu alu *Borszékului*, cari estu timpu s'a analizatu, prin descoperirea d'astu mavēra a unei „nōve în padure,” și a ritu la siesse; cumca atara de bai'a caldă cea de dusia, cinci reci de borviz cu temperatur'a variinda — 9. 2° — 11. 2° C, și acestu sesonu prin mai multe, acum mai întreprinse adaptări și edificări s'au înfrințiatu și perfecțiunatu.

Apelu acestoru isvōra tāmăduriile spre dispușetiune și se folosescu ou efeptele linte și parte mai mare siguru, în moșt stomacu și de matie, și organelorulu de ușă a celoru genitale și de resuflare, — în școlu de totu felulu de slabitiune, provenitu perderea de sange și de sucurile nobile, urmăriile, în hemoroide, de siui și de la dureri în organele preparatōrie și con-tōrie de urina și asupri de rerunchi, în rintiile de cataru vascularu, de fiere și de pētra — în casuri învechite de cataru pulmonal tubercule începētorie, în asupri de stomacu casuri de scurgeru alba și vinerica, de rare de pantece și alte morburu femeșcu în totu felulu de suferințe nervōse, marastu, morbulu anglicu, șorofule, migrenă, tieli, junghiuri de peptu și de stomacu, ori ce altu felu, în contra podagrai și melorulu de ori-ca natură, la doreri de ficat și splina, și altele.

Redica efeptulu acestoru fantane de cură clim'a Borszékului, mai blanda de la ori-care alta baia rece; și o atmosferă de asemenare cea mai sanetōșă, mai inviată și saturata de balsamulu recreatoriu alu drelorulu peduri de bradi, prejuru de oșă și sētia ce nu se potă desorie, prevediutu cu bune, cu locuri de odihna, cu promenade de bravōșe, cu puncturi marētie pentru școlu cari oferu modurile de distrațiune cele placate, mai redicātōrie de spiritu mai rante!

Pe langa acestea este ingrigitu și de distrațiune prin plăceri spirituale și sociale lele edificiiului Casinei. Sub Directiunea Cărei se afla pentru folosința comună — biblioteca deosebită, unu piano, mai multe galdin intru și din strainatate, biliardu, salo dantiu și de conversațiune, — pre cum și promeuad'a *Elisabetei*, de acupra fantanelu școlu cipale pe fie-care ziua de două ori musicu.

Se afla în Borszék statiune ordinară de cură, carea preste Sesonu comunica în fie-care totu peste sesonu se afla și oficiu de teliu apōșca, medicu de bai și pentru sustinēndi ordinei unu comisariu de baia, — stăbilu se afla aci Oficiu de geomētra și de economie de la cari fie-cine în privința concerniilor obiecte potă să cășcige îndrumarea și orientarea necesaria.

Comitatulu diriginte de la

Loculu de cura

INSUL'A MARGARETEI

în nemedilocita apropiare de capital'a și resedenti'a Buda-Pesta.

Temperatur'a fantanelorulu artesice de 35° R. — Cade de porcelanu și de marmure, pre cum și țiate în pētra, și cu aparate de dusie, — parte de parcu marētie, — aeru escelintu, — 200 de odăi prevediute cu totu confortulu, — salo nu mare de conversațiune, — gazete din țiera și din străinătate, — musicu pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei *Margareta* s'a folositu cu succesu favorabilu sunt:

Podagra — reumele de musculi și de nervi — inflamăriile obronice de încheieturi și de pētra — contractiunile și intiepenirile după podagra, vatemări esterne, inveninare prin plumbu, tifus și d'alt'eris — dorerile de nervi — junghiurile — șorofulele cu bubōne și cōcerea gâcelorulu — bōlele obronice de pele — morbiile de oșe, morbulu slabitiune de picioru — dorerile ce provinu de la vatemări tđin afōra s'eu de versatu, plegele dorerōse, intiepenirea — pētra din besica și bōlele de rerunchi — dorerile isterice, stricarea regulei în menstruatiune, etc. etc.

Se conode scadimentu în pretiu — la abonementu s'eu cumperare impreuna de bilete pentru bai și pentru vaporu.

Locuitoriloru pre insula li se facu favoruri altdu la bai, cãtu și la vaporu.

Comunicațiune cu capital'a în fie-care ora de două ori cu vaporulu.

Sesonulu de vēră se 'ncepe la 1 maiu.

Comanda pentru locuinițe primescu Inspectoratululu pe *Insul'a Margaretei* p. ul. *Buda-Vechia*.

(Rescrierulu nu se ocoară.)

Directiunea.